

BEDRIJVEN FINANCIIEEL TEN ONDER DOOR EPIDEMIE

MAAIKE BIJMA

06-04-2020

Hanzehogeschool Groningen
University of Applied Sciences

Eens in de zoveel jaar breekt er wereldwijd een epidemie uit. Een epidemie is een verschijnsel dat meestal in ongunstige zin optreedt in een kleiner of groter gebied van mens of dier. Het begrip wordt in het bijzonder gebruikt wanneer een ziekte in een grotere frequentie dan normaal voorkomt (Wikipedia, sd). Wanneer er een epidemie ontstaat, wordt dit groot in het nieuws gebracht. Zo hadden we bijvoorbeeld een paar jaar geleden de Mexicaanse griep, het Ebolavirus en nu het Coronavirus wat al een aantal weken speelt. Het coronavirus begon in de Chinese stad Wuhan en verspreidde zich steeds verder over de wereld en heeft uiteindelijk ook Europa bereikt. Inmiddels zijn er wereldwijd meer dan 100.000 besmettingen geconstateerd. Een epidemie heeft natuurlijk veel gevolgen voor de economie. Door alle besmettingen moeten mensen in quarantaine verblijven waardoor ze niet kunnen werken en dus handel kunnen produceren. Het Coronavirus begon bijvoorbeeld in China waardoor andere landen voorzichtig omgaan met het doen van handel met het land. Door China krijgt de gehele wereldeconomie een flinke klap als gevolg van het coronavirus. Ook als het virus zich niet verder verspreidt, halveert de economische groei. In het geval van een pandemie^[1] blijft er zelfs nauwelijks groei over, schrijven economen van de Rabobank in hun kwartaalbericht. In het gunstigste scenario groeit de wereldeconomie dit jaar nog met 1,6 procent. "Dat is de laagste groei sinds 2009, toen de wereld geraakt werd door de financiële crisis", zegt Rabobank-econoom Hugo Erken (NOS, sd).

[1] Epidemie op wereldwijde schaal

Denk hierbij ook aan het toerisme in bepaalde landen dat door een epidemie zwaar te verduren heeft. In een land waar een epidemie heerst wil natuurlijk niemand meer op vakantie.

Daarnaast wil ik gaan kijken naar wat een epidemie precies doet bij bepaalde bedrijven en hoe bedrijven hiermee omgaan. Het daadwerkelijke risicomanagement van een bedrijf. Risicobeheer of risicomanagement is een continu proces dat ten aanzien van de doelstelling risico's identificeert, beoordeelt en vervolgstappen definieert. Er zijn verschillende gebieden waarop risicomanagement toegepast kan worden; financieel risicomanagement richt zich op het beheersen van financiële risico's, projectrisicomanagement richt zich op het beheersen van risico's in het realiseren van grote projecten (Wikipedia, sd).

In dit onderzoek wordt vooral gekeken naar de financiële risico's. Het onderwerp voor het onderzoek is heel relevant voor eigenlijk iedereen op dit moment. Aangezien er op dit moment een epidemie gaande is willen mensen graag weten wat dit uiteindelijk doet met hun werk en koopkracht. Het kan maar zo zijn dat bepaalde producten waar mensen aan gehecht zijn ineens niet meer in de winkels liggen doordat de handel stil staat. Via dit onderzoek is het de bedoeling dat mensen een beter inzicht krijgen van wat een epidemie doet met bedrijven en de wereldwijde economie. Uiteindelijk gaat iedereen dit aan.

Financiering bedrijven

De coronacrisis leidt voor veel bedrijven tot liquiditeitsproblemen. Bijvoorbeeld bij ondernemers die getroffen worden door corona maatregelen van de overheid zoals de sluiting van onder meer de horeca, kapperszaken en schoonheidssalons, of bij bedrijven die getroffen worden door vraaguitval of toeleveringsproblemen. Nieuwe maatregelen om de toegang van ondernemingen tot (nood)kredieten te verruimen zijn daarom onderdeel van het noodpakket van de overheid. Ook is er een regeling Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren COVID-19 (TOGS) geopend. Bedrijven die rechtstreeks getroffen worden door de corona maatregelen van het kabinet in de coronacrisis ontvangen een eenmalige tegemoetkoming van 4.000 euro om hun vaste lasten (huur en leasekosten, energierekening etc.) te kunnen betalen.

Voorwaarden versoepeld

De Borgstelling MKB-kredieten (BMKB) worden bij een epidemie die veel financiële impact heeft op drijven versoepeld. Met het borgstellingskrediet staat het ministerie van Economische Zaken en Klimaat voor een deel garant voor bedrijven die een lening willen afsluiten, maar de financier niet genoeg zekerheid kunnen bieden (RVO, 2020). Met de maatregelen kunnen mkb-bedrijven makkelijker geld lenen bij de bank, bijvoorbeeld om rekeningen te kunnen betalen en betalingsachterstanden weg te werken. De ondernemingsorganisaties drongen aan op deze maatregel om te voorkomen dat bedrijven die worden geraakt door de gevolgen van het coronavirus in liquiditeitsproblemen komen. (VNO-NCW, 2020)

Uitstel belastingen

Om de economische impact van het coronavirus voor ondernemers te verzachten voert de Belastingdienst de komende periode een ruimhartig fiscaal uitstelbeleid. Iedere ondernemer die door de coronacrisis in financiële problemen is gekomen, komt in aanmerking voor uitstel van betaling van zijn belastingschuld. Er kan uitstel van betaling aangevraagd worden voor loonbelasting, omzetbelasting, inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting, kansspelbelasting, assurantiebelasting en verhuurdersheffing (VNO-NCW, 2020)

Handel en economie

Naast alle steun voor de zorgsector, die moet voorkomen dat de beroepsbevolking massaal ziek wordt, moet de overheid robuust en direct ingrijpen om de vraagzijde van de economie te steunen. Dat zegt Bas Jacobs, hoogleraar Economie aan de Erasmus School of Economics. En wel op drie punten: 'De overheid moet voorkomen dat door paniek en pessimisme consumenten stoppen met geld uitgeven, en bedrijven stoppen met investeren. Belastingverlagingen kunnen vrij snel worden georganiseerd om de vraag te stutten. Alle discussie over de staatsschuld moet worden gestaakt.' Ten tweede moet de overheid zorgen dat het bedrijfsleven op voldoende financiering kan rekenen van de banken, zodat gezonde bedrijven niet omvallen. We zien banken voorzichtiger worden, juist nu bedrijven krediet nodig hebben. De overheid moet zeggen: wij staan garant voor die kredieten.' Tot slot: minstens zo belangrijk als concrete maatregelen is het indammen van de paniek. De overheid moet haar gewicht in de strijd gooien om mensen en bedrijven zekerheid en richting te geven: wij zetten alles op alles om enerzijds de medische sector te ondersteunen en het virus te bedwingen en anderzijds om te voorkomen dat bedrijven over de kop gaan en mensen hun baan kwijtraken.' (Volkskrant, 2020)

Zekerheid en veiligheid

Mensen hebben behoefte aan zekerheid en veiligheid. Dit laat de piramide van Maslow heel mooi zien. Deze rol van zekerheid en veiligheid is voor een groot deel weggelegd aan de werkgever. Echter in economisch minder gunstige tijden is er sprake van onzekerheid, staan er banen op de tocht en krijgt de veiligheid en zekerheid waar dan juist zo'n behoefte is een knauw (Retentie-management, 2014). De economische situatie van een land, sector en organisatie heeft daarom invloed op de behoefte van de mens.

Calamiteiten karakter

Bedrijven die door een calamiteit zoals het coronavirus in de problemen komen, kunnen een beroep doen op werktijdverkorting van personeel. Werktijdverkorting is een bestaande regeling waar bedrijven een beroep op kunnen doen die door een calamiteit tijdelijk een verlies van werkuren hebben. Oftewel: er is tijdelijk geen werk meer voor (een deel) van het personeel door omstandigheden die buiten het normale ondernemersrisico vallen. Deze calamiteit moet ten minste twee weken en naar inschatting maximaal 24 weken voor werkuitval zorgen. Ook moet er voor minstens twintig procent van het personeel geen werk meer zijn. Voor dat deel van het personeel kunnen werkgevers dan een beroep doen op de werkloosheidsuitkering (ww). De medewerkers om wie het gaat spreken dan hun ww-rechten aan. Ze moeten daarom wel ww-rechten hebben opgebouwd. De regeling moet ervoor zorgen dat medewerkers voor een bedrijf behouden blijven tot de situatie is genormaliseerd (Nieuwsszw, 2020)

Profiteren van epidemieën

Webwinkels profiteren maar deels van de extra drukte als gevolg van het coronavirus. Volgens brancheorganisatie Thuiswinkel.org, dat circa tachtig procent van de markt vertegenwoordigt, is er momenteel een run op producten voor primaire levensbehoeften zoals eten, verzorging en medicijnen, maar worden andere aankopen uitgesteld.

Marktkenners van ING menen dat ook maaltijd bezorg bedrijven kunnen profiteren van een groeiende vraag. Natuurlijk denken consumenten wel twee keer na voordat ze een 'vreemde' aan de deur laten komen. Maar doordat mensen uit veiligheidsoverwegingen meer thuisblijven, zullen zij echter vaker naar de telefoon of laptop grijpen om eten te bestellen, aldus de bank (Accountant, 2020).

Aansprakelijkheid

Wanneer een werknemer in quarantaine moet doordat deze ziekteverschijnselen vertoont of in een gebied is geweest waar de epidemie heerst is een werkgever verplicht deze werknemer loon door te betalen. Werkgevers die te maken hebben met tenminste 20% verwacht omzetverlies, kunnen - gerelateerd aan het omzetverlies - bij het UWV voor een periode van 3 maanden een tegemoetkoming in de loonkosten aanvragen ter hoogte van maximaal 90% van de loonsom. Werkgevers betalen het loon aan betrokken werknemers 100% door. Als een werkgever voor ziekte van werknemers verzekerd is met een verzuimverzekering, vallen de kosten van de loondoorbetalingsverplichting onder de dekking van uw verzuimverzekering. WIA-verzekeringen kennen een wachttijd van 2 jaar. Verzekeraars verwachten daarom dat het coronavirus geen invloed zal hebben op deze WIA-verzekeringen (VLC-partners, 2020).

Verzekerbaarheid

Verzekeraars weigeren corona nog te verzekeren. Organisatoren die zich afgelopen jaar lieten verzekeren tegen epidemieën, zijn voor 2020 ingedekt tegen het nieuwe coronavirus. Nu lukt dat niet meer. 'Je kunt ook geen brandverzekering afsluiten als je gebouw al in brand staat.' (Standaard, 2020)

"De onkosten bij een epidemie of pandemie zouden dermate hoog op kunnen lopen dat verzekeraars daardoor zelf in de problemen kunnen komen", aldus Van Elferen. „Het gaat om risico's die voor verzekeraars niet goed zijn in te schatten. We weten niet hoe groot zoiets kan worden. Er is misschien een enkele verzekeraar die het wel verzekert, maar over het algemeen valt het niet onder de dekking." (Bndestem, 2020)

Volgens onderzoek van Riskmethods is het aantal bedrijven dat zich beroept op 'force majeure' (overmacht) met 44% toegenomen. 'Force majeure' is een clause in een (goed) contract, waarin wordt gesteld dat de betreffende partij (of partijen) een contractuele verplichting niet kan nakomen door krachten die buiten de eigen controle liggen. Te denken valt aan oorlog, natuurramp of epidemie (Nevi, 2020).

Eigen visie

Ik vind het persoonlijk erg terecht dat de overheid de regeling TOGS heeft geopend. Ook dat BMKB hun regelingen heeft versoepeld. Op deze manier kunnen kleine bedrijven toch voortbestaan. Ik denk dat de banken nog meer moeten inzien dat bedrijven juist in deze periode erg afhankelijk zijn en dat de banken de bedrijven ook moet stimuleren om er weer bovenop te komen. Juist door in deze tijd leningen af te geven zorgen de banken ervoor dat de economie nog draaiende blijft. Op deze manier stort de economie niet compleet in elkaar. Ik denk dat bedrijven elkaar ook nog extra kunnen steunen in tijden van epidemieën. Je ziet dat ICT-bedrijven met allemaal verschillende oplossingen komen om onderwijs op afstand te kunnen realiseren en dat werkafspraken via live videoverbindingen door kunnen gaan. Maar ik denk dat bedrijven elkaar ook meer kunnen helpen door bijvoorbeeld te helpen met het ontplooiën van nieuwe initiatieven, maar ook door op tijd te betalen en waar mogelijk schulden kwijt te schelden.

Literatuur

Accountant. (2020). Opgehaald van:

<https://www.accountant.nl/nieuws/2020/3/corona-meer-dan-5.000-bedrijven-vragen-werktijdverkortingsaan/>.

Bndestem. (2020). Opgehaald van <https://www.bndestem.nl/breda/onkosten-door-afgelasting-evenementen-meestal-niet-verzekerd~ae2128ef/>, <https://nl.wikipedia.org/wiki/>

Epidemie. (sd). Opgehaald van Wikipedia.

Nevi. (2020). Opgehaald van <https://nevi.nl/nieuws/bedrijven-beroepen-zich-op-force-majeure/>.

Nieuwsszw. (2020). Opgehaald van <https://www.nieuwsszw.nl/vergunningaanvragen-voor-werktijdverkortingsrondom-coronavirus/>.

NOS. (sd). Opgehaald van <https://nos.nl/artikel/2326405-rabobank-economische-groei-nederland-halveert-door-coronavirus.html>.

Retentie-management. (2014). Opgehaald van <https://www.reten-tie-management.com/de-behoeftepiramide-van-maslow-in-detail/>.

RVO. (2020). Opgehaald van <https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/borgstelling-mkb-kredieten-bmkb>.

Standaard. (2020). Opgehaald van https://www.standaard.be/cnt/dmf20200311_04886057.

VLC-partners. (2020). Opgehaald van <https://www.vlc-partners.nl/nl/nieuws/coronavirus-en-uw-bedrijf-de-belangrijkste-vragen-op-een-rij>.

VNO-NCW. (2020). Opgehaald van <https://www.vno-ncw.nl/standpunten/corona-uitstel-belastingen>.

VNO-NCW. (2020). Opgehaald van <https://www.vno-ncw.nl/standpunten/corona-financiering-togs-bmkb>.

Volkskrant. (2020). Opgehaald van <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/de-economie-kan-wel-een-deukje-hebben-maar-het-mag-niet-te-lang-duren~b65412d4/>.

Wikipedia. (sd). Opgehaald van <https://nl.wikipedia.org/wiki/Epidemie>.

Wikipedia. (sd). Opgehaald van <https://nl.wikipedia.org/wiki/Risicobeheer>.

Wikipedia. (2020). Opgehaald van <https://nl.wikipedia.org/wiki/Epidemie.0>.